

BAS HEIJNE

Haagse werkelijkheid

Wat is die 'Haagse werkelijkheid'? Terwijl overal in het land het oproer kraait tegen het 'broddelweek' (Hans Wesseli) waarmee de coalitie zichzelf na anderhalve week crisis had gereed in de kwestie van de opvang van kansloze illegalen, feliciteren de regeringspartijen zichzelf. En ook een beetje elkaar. Een hooggeplaatste PvdA'er tegen *de Volkskrant*: „De kans dat we de rit samen afmaken is nu een stuk een groter.“ Een prominente VVD'er: „We hebben zoveel ellende overleefd samen.“ Dat is de Haagse werkelijkheid. Terwijl in de samenleving tal van gemeentes en organisaties zich tegen het „zwaarbevochten compromis“ keren, PvdA-voorzitter Hans Spelman op zijn Facebookpagina door zijn eigen achterban wordt uitgejouwd, zo'n beetje alle experts verklaren dat het probleem er niet door zal verdwijnen en vanuit Europa wordt verkondigd dat de nieuwe regels zelf illegaal zijn - wat doet het ertoe? De coalitie heeft het op papier opgelost. Als het niet werkt, dan merken we het wel, zolang het maar na de volgende verkiezingen is. Draagvlak bij de gemeenten wordt afgedwongen door met boetes te dreigen. Dat laatste zal niemand afschrikken. Het doet te veel denken aan het gedrag van het bestuur van de Universiteit van Amsterdam tijdens de eerste dagen van het studentenprotest; meteen naar de rechter stappen en een dwangsom van een miljoen eisen. De gedachte dat je daarmee gezag afdwingt, in plaats van verspeelt - het geeft een inkijkje. Loop de Hollandse onvrede en opstand van de laatste maanden even af en je ziet telkens hetzelfde patroon: overheden of besturen die grootsse plannen op een organisatie loslaten zonder daar draagvlak voor te scheppen. Je zag het bij de voorgenomen bezuinigingen/reorganisaties bij de LVA. Je ziet het bij het tot stand komen van de Nationale Politie, je ziet het nu bij de publieke oproep en bij de nieuwe plannen voor opvang van illegale vreemdelingen.

Als het niet werkt, dan merken we het wel, zolang het maar na de volgende verkiezingen is

De dynamiek is steeds als volgt: op de tekentafel worden de bestaande structuren flink op de schop genomen, want zo kan het niet langer, en vervolgens worden die plannen er maatschappelijk ingerand met een ijeren zelfgenoegzaamheid. Want de mensen op de werkvloer hebben nu eenmaal geen benul van hoe het in de grote wereld toegaat, hoe nodig het is competitief te blijven in een snel veranderende wereld, hoe inefficiënt en hopeloos achterhaald de bestaande manier van werken is. Dat de plannen vaak stuklopen op een weerbarstige werkelijkheid wordt aanvankelijk weggevoeld - kinderszaken, mensen moeten er nog aan wennen. Wanneer die mensen vervolgens eerst ongelukkig en dan recalcitrant worden, wordt geprobeerd gereageerd. De opstandigen worden stevast weggezet als of verword of raaf of verblind door sentimenteel idealisme of klein eigenbelang - politiemannen, wethouders, docenten, patiënten. Ze begrijpen het niet. Ze willen niet veranderen. En ze zeuren overal over.

O ja? Afgelopen week wees Tom Jan Meuis in deze krant op een eigenaardige paradox in het „zwaarbevochten compromis“ van de coalitie. Terwijl die de toewoorden decentralisatie en participatie hoog in het vaandel heeft, ademt de nieuwe regelgeving over bed, bad en brood juist het tegenovergestelde: centralisatie van de opvang en het bestraffen van eigen, lokaal initiatief. Dat is niet omdat deze regering zijn eigen overtuiging kwijt is geraakt, dat komt omdat het om leugens gaat. Of het nu om de vrije artsenkeuze gaat, om het onderwijs, de politie of de publieke oproep, het streven naar centralisatie staat voorop. Dat is het heersende geloof - decentralisatie en participatie zijn loze begrippen voor zaken waar de overheid sterk op wil beminnen of helemaal vanaf wil, synoniem voor zoek het zelf maar uit. In alles waar bestuurlijk Nederland zich wel over ontfermt, geeft juist blinde centralisatie en samenvoegingsdrift de toon aan. Dat het vaak niet werkt - de LVA een puinhoop, de politie een puinhoop - ligt dan aan de werkvloer, niet aan de tekentafel.

Geen toeval dus dat het „zwaarbevochten compromis“ van de coalitie die geest ademt. Men kan domweg niet anders. De gemeenten worden niet gecoördineerd, maar gekoonteerd. In het compromis waar de regeringspartijen nu zo opgelucht over zijn, komen twee fatale tendensen van de huidige politieke klasse samen: het streven naar politiek lijfsbehoud ten koste van alles en de neiging om alles en iedereen te centraliseren. Dat is precies waartegen steeds meer burgers te hoop lopen. Hoe blind kun je zijn?